

PRAVO NA POVRAT POREZA S OSVRTOM NA MEHANIZME I MODALITETE POVRATA POREZA NA OSOBNI DOHODAK U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

UDK:336.66(497.6)

DOI: 10.51558/2712-1178.2025.11.2.11

Izvorni naučni rad

Anel Klančević, MA prava

Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo

e-mail: klancevicanel@gmail.com

Dr. sc. Edina Sudžuka, vanr. prof.

Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu

e-mail: e.sudzuka@pfsa.unsa.ba

SAŽETAK

Porez na dohodak subjektni je porez, podoban za ostvarivanje socijalnih ciljeva oporezivanja, višeg stepena pravednosti u raspodjeli poreznog tereta i umanjeње regresivnosti poreznog sistema. Rezydentnim poreznim obveznicima je Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), a u vezi sa Pravilnikom o primjeni zakona o porezu na dohodak Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/21, 77/21, 20/22, 57/22, 05/23, 85/23 i 97/23, 36/24, 57/24, 101/24, 11/25, 22/25, 33/25, 43/25 i 60/25) dato pravo na povrat uplaćenog poreza na dohodak u tekućoj za prehodnu godinu uz ispunjavanje određenih uslova propisanih prethodno navedenim zakonskim i podzakonskim aktima. Pravo na povrat se ostvaruje tako da porezni obveznik podnosi izvještajnu Godišnju prijavu poreza na dohodak (u daljem tekstu: Obrazac GPD-1051) nadležnoj poreznoj ispostavi prema mjestu prebivališta i to do 31. marta tekuće za prehodnu godinu uz prilaganje prateće dokumentacije. Povrat poreza na dohodak pojasnit će se polazeći od zakonodavnog okvira, uvjeta za povrat, preko podnošenja godišnje prijave, do postupanja porezne administracije. Kako bi se otklonile najčešće

dileme poreznih obveznika o slučajevima i uslovima pod kojim mogu ostvariti svoje pravo, opisan je postupak od podnošenja Obrasca GPD-1051 do momenta isplate više uplaćenog poreza na dohodak od strane mjerodavnog kantonalnog ministarstva finansija, kao korisnika prihoda. Analizom Godišnjih izvještaja PU FBiH za period 2017-2023. obrađeni su podaci o ostvarenim pravima na povrat poreza na dohodak i iznosima izvršenih povrata u Federaciji BiH.

Ključne riječi: porezno pravo, porezna uprava, povrat poreza, porez na osobni dohodak, porezne olakšice, lični odbitak, obrazac GPD-1051

UVOD

Porezno pravo poznaje različite pogodnosti koje se mogu vezivati za poreznu osnovicu, visinu porezne stope, visinu obračunatog poreza ili za osobu poreznog obveznika¹. Porezne pogodnosti kod nekih vrsta i oblika poreza omogućavaju korištenje različite visine poreznih stopa, ili korištenje različitog (povoljnijeg) tretmana za određene obveznike², za određene djelatnosti, za određene teritorije/administrativne jedinice i slično. Nadalje, pak, metodi korištenja poreznih pogodnosti mogu se primjenjivati na poreznu osnovicu (bruto ili neto) ili na ukupan iznos obračunate porezne obaveze. U međunarodnom poreznom pravu, s ciljem izbjegavanja dvostrukog ili višestrukog oporezivanja dohotka, predviđa se primjena jednog od navedenih: metoda izuzeća iz porezne osnovice, metoda umanjjenja porezne obaveze i metoda poreznog kredita.³

1 Popović D., (2008.), *Poresko pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i Javno preduzeće Službeni glasnik, Beograd, 195-199.

2 Okolnost zajedničkog života u porodici može se uvažiti pri utvrđivanju porezne obaveze, kao svojevrсна olakšica za obveznika poreza na dohodak, Popović ističe da takve olakšice mogu biti okrenute prema bračnom drugu ili izdržavanoj djeci, a modaliteti primjene takvih olakšica mogu biti: odbitak od poreza (standardni odbitak), ili porezni kredit, izuzetno i gotovinske subvencije (dječijeg dodatka) roditeljima. Vidjeti: Popović D., (2008.), *Ibid*, 176-177.

3 Lymer, A., Hasseldine, J., (2002.), *Introduction to Taxation in an International Context*, in *The International Tax System*, Kluwer Academic Publishers, 12-13.

Kao jedna od poreznih pogodnosti koju u bosanskohercegovačkom poreznom zakonodavstvu susrećemo ističe se *pravo na povrat poreza* i to kod indirektnih poreza - poreza na dodanu vrijednost i kod direktnih poreza - poreza na dohodak, entiteta i distrikta Brčko u BiH.

1. POREZ NA DOHODAK

Porez na dohodak svrstava se u skupinu direktnih poreza, kao jedan od poreznih oblika, i zahvata ekonomsku snagu pojedinaca formiranu dohotcima, koristima, prihodima od samostalne, nesamostalne djelatnosti, kapitala, imovine i imovinskih prava. U praktičnoj primjeni porez na dohodak često karakteriziraju kompleksnost i kompliciranost naročito ukoliko porezno zakonodavstvo predviđa različita izuzeća, olakšice i umanjena porezne obaveze, te primjenu progresivnih poreznih stopa. Porezu na dohodak pripisuju se osobine neutralnosti i općosti (sveobuhvatnost) koje se, kako navodi Jelčić citirajući Andela: “mogu ostvariti samo onoliko: a. koliko se ravnomjerno uspije zahvatiti odnosno obuhvatiti doista ukupni dohodak s jedne, odnosno b. oporezivanjem tim porezom kao elemente dohotka **ne zahvatiti one veličine koje nisu dohodak**.”⁴ Zbog mogućnosti da se pri utvrđivanju visine porezne obaveze uzmu u obzir osobna svojstva i okolnosti poreznog obveznika i članova njegovog porodičnog domaćinstva porez na dohodak je jedan od psihološki teže prihvatljivih poreza⁵. U teoriji i praksi oporezivanja dohodaka ukazuje se na nepostojanje općeprihvaćenih jedinstvenih pravila i kriterija za utvrđivanje objekta oporezivanja, o broju poreznih razreda, za određivanje raspona poreznih razreda i visine poreznih stopa, za opredjeljenje o broju i vrsti poreznih oslobođanja i olakšica, i slično. Prema Jelčiću pod porezom na dohodak, u najširem smislu, podrazumijevaju se porezi čiji je direktni objekat dohodak koji: “1. se odnosi na ekonomske rezultate koje je ostvarila neka fizička osoba u određenom vremenskom razdoblju, i koji 2. uz istodobno uzimanje u obzir osobnih okolnosti odražava ekonomsku snagu poreznog obveznika.”⁶ Upravo zbog toga, porez na dohodak

4 Jelčić B., (1998.), *Porezni sustav i porezna politika*, Informator, Zagreb, 180.

5 Porezu na dohodak se pripisuje nedostatak ili mana iz razloga što previše ulazi u privatnu sferu poreznih obveznika. Vidjeti: Dautbašić I., (2004.), *Finansije i finansijsko pravo*, 7. Prošireno i izmijenjeno izdanje, Magistrat – Editio Iuristica, Sarajevo, 115-117., 148.

6 Jelčić B., *Ibid*, 181.

predstavlja fiskalni instrument kojim je moguće postići pravično oporezivanje, upravo zbog uzimanja ličnih svojstava, prilika i okolnosti poreznog obveznika i članova njegove porodice koje izdržava. Porezu na dohodak imanentna je zaštita egzistencijalnog minimuma poreznih obveznika, shvaćen i kao civilizacijska tekovina, ali i kao psihološki faktor koji pridonosi lakšem prihvatanju porezne obaveze koje se, nadalje odražava na obim prikupljenih poreznih prihoda. Porez na dohodak je subjektni porez, koji zbog korištenja (subjektnih) poreznih pogodnosti, često u vidu tzv. standardnih odbitaka pri utvrđivanju visine porezne obaveze može ostvariti vanfiskalne, najčešće socijalne ciljeve oporezivanja, te u određenom obimu, ublažiti regresivno djelovanje sistema indirektnog oporezivanja.

Ekonomska tranzicija zemalja Centralne i Istočne Evrope, sredinom 90-ih godina prethodnog vijeka, praćena je reformom sistema oporezivanja dohotka, prema navodima Arsić i Randelović “prvo kroz prelazak na model sveobuhvatnog (sintetičkog) progresivnog poreza na dohodak, a u zrelijoj fazi tranzicije kada je došlo do osetnog povećanja mobilnosti i rada i kapitala sa razvijenim zemljama, i kroz prelazak na sistem oporezivanja po jedinstvenoj poreskoj stopi (flat tax)”⁷. Jurković, govoreći o poreznoj reformi 1994. godine u Hrvatskoj, spominje da je tadašnji cedularni oblik poreza na dohodak zamijenjen sintetskim, koji je ponovo doživio promjene 2000. godine.⁸ Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj prošao je još nekoliko promjena koje su, između ostalog, obuhvatile visinu poreznog opterećenja, broj i visinu poreznih stopa i raspon poreznih razreda.

Porezne reforme bile su usmjerene na uspostavu tržišno efikasnog, održivog i dovoljno fleksibilnog poreznog sistema, utemeljenog na jednakosti, pravednosti i transparentnosti, pri čemu su brojne zemlje težile ka jednostavnijoj strukturi koja bi sa prelaskom na sistem samoprijavljivanja obveznika, vodila ka snižavanju troškova primjene poreznog zakonodavstva i za poreznu administraciju i za obveznike. U Federaciji Bosne i Hercegovine reforma poreza na dohodak počela je donošenjem Zakona⁹ o porezu na

7 Arsić M., Randelović S., (2017.), *Ekonomija oporezivnja teorija i politika*, Beograd: CID Ekonomski fakultet, 34.

8 Jurković P., (2002.), *Javne financije*, Zagreb: Masmedia, 307.

9 Zakon o porezu na dohodak, Službene novine Federacije BiH, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13.

dohodak Federacije BiH (u daljem tekstu Zakon) koji je u primjeni od 1. januara 2009. godine, istovremeno je prestao da važi Zakon o porezu na platu¹⁰.

Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH i i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak Federacije BiH¹¹ propisano je niz poreznih olakšica, odnosno uvjeti i načini za ostvarivanje prava na povrat uplaćenog poreza na dohodak koji porezni obveznici mogu ostvariti po isteku, odnosno, nakon završetka poslovne/kalendarske/porezne godine.

Najučestaliji povrati poreza na dohodak prema podnesenim zahtjevima i donesenim rješenjima Porezne uprave Federacije BiH u periodu 2017-2023. su:

1. Povrat po osnovu **plaćenih kamata na stambeni kredit**¹²,
2. Povrat po osnovu sredstava isplaćenih iz vanbudžetskih fondova, na koje je poslodavac obračunao porez na dohodak (bolovanje preko 42 dana, bolovanje po osnovu njege člana porodičnog domaćinstva i po osnovu invalidnosti),

10 Zakon o porezu na platu, Službene novine Federacije BiH, br. 26/96, 27/97, 12/98, 29/00, 54/00, 16/01, 7/02, 27/02 i 6/04.

11 Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak Federacije BiH, Službene novine Federacije BiH, br. 48/21, 77/21, 20/22, 57/22, 05/23, 85/23 i 97/231, 36/24, 57/24, 101/24, 11/25, 22/25, 33/25, 43/25 i 60/25.

12 Prema odredbama člana 24. stava 8. Zakona, lični odbitak može se uvećati u poreznom periodu i za iznos kamate plaćene na stambeni kredit koji je porezni obveznik uzeo zbog kupovine ili izgradnje odgovarajućeg stana kojim rješava svoj stambeni problem. Lični odbitak po ovom osnovu može se uvećati za iznos kamate plaćene u poreznom periodu za koji se utvrđuje porez na dohodak. Stavom 9. istog člana Zakona, propisano je da se ovakav lični odbitak priznaje se nakon ličnog odbitka poreznog obveznika i odbitka za izdržavane članove porodice u konačnom obračunu poreza na dohodak na osnovu podnesene godišnje porezne prijave obveznika i vjerodostojne dokumentacije

3. *po osnovu plaćenih troškova liječenja kao i kupovine lijekova kako za poreznog obveznika lično tako i za izdržavane članove njegovog domaćinstva¹³.*

2. OBVEZNIK POREZA NA DOHODAK I NAČINI OSTVARIVANJA DOHOTKA ZA KOJI SE PRIZNAJE PRAVO NA POVRAT

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, obveznik poreza na dohodak su: rezident Federacije i nerezident¹⁴ koji ostvaruje dohodak¹⁵, i to:

1. *rezident koji ostvaruje dohodak na teritoriju Federacije i izvan teritorija Federacije,*

13 Članom 24., stav 7. Zakona, rezidentnim poreznim obveznicima izlični odbitak se, u poreznom periodu, može uvećati za iznos troškova koji padaju na teret poreznog obveznika, a odnose se na zdravstvene usluge, nabavku lijekova registriranih u Federaciji na osnovu recepta izdatog od ovlaštene zdravstvene ustanove i nabavku ortopedskih pomagala i protetskih nadomjestaka u Federaciji, što uključuje i članove uže porodice koje porezni obveznik izdržava, *pod uvjetom da ti troškovi nisu podmireni iz osnovnog ili dopunskog zdravstvenog osiguranja, te ako nisu finansirani iz dobivenih donacija ili od poslodavca.* Troškovi se priznaju na osnovu validne dokumentacije koju je izdala ovlaštena zdravstvena ustanova (bolnice, klinike, zavodi i dr.).

14 Rezidentom Federacije u smislu člana 2. Zakona smatra se: fizička osoba koja ima prebivalište na teritoriju Federacije, fizička osoba koja na teritoriju Federacije neprekidno ili s prekidima boravi 183 ili više dana u bilo kojem poreznom razdoblju, fizička osoba koja ima prebivalište u Federaciji, a po osnovi obavljanja nesamostalne djelatnosti izvan područja Federacije ostvaruje prihode iz federalnoga proračuna i/ili proračuna Bosne i Hercegovine. Nerezidentom, u smislu člana 2. stav 5. Zakona, smatra se fizička osoba koja na teritoriju Federacije boravi manje od 183 dana.

15 Poreznim obveznicima se na pismeni zahtjev Porezna

2. *nerezident koji obavlja samostalnu djelatnost putem stalnoga mjesta poslovanja na teritoriju Federacije,*
3. *nerezident koji obavlja nesamostalnu djelatnost na teritoriju Federacije,*
4. *nerezident koji ostvaruje prihod na teritoriju Federacije od pokretne i nepokretne imovine, autorskih prava, patenata, licenci, ulaganja kapitala, ili bilo koje druge djelatnosti koja rezultira ostvarenjem prihoda koji je oporeziv prema Zakonu o porezu na dohodak Federacije BiH.*

Metode i tehnika koje se primjenjuju prilikom obračuna poreza na dohodak su: metod prijave poreznih obveznika i metod po odbitku - koji podrazumijeva da poreznu obavezu u tehničkom smislu za poreznog obveznika snosi porezni platac kod kojeg je obveznik ostvario svoj dohodak. Pored toga, u određenim slučajevima se porezna obaveza može izvršiti plaćanjem tzv. paušalnog iznosa poreza (kada su vrijeme, troškovi, i poslovi povezani s egzaktnim izračunom konkretnog poreznog opterećenja porezog obveznika u obrnutom srazmjeru u odnosu prema iznosu poreza koji treba platiti).¹⁶

Prvo i osnovno da bi porezni obveznik fizičko lice (građanin) mogao steći i ostvariti pravo na povrat poreza na dohodak taj isti porez mora biti obračunat i uplaćen na ostvarene plaće/dohotke/prihode od nesamostalne ili samostalne djelatnosti.

a) Nesamostalna djelatnost

Prema Zakonu o porezu na dohodak Federacije BiH, nesamostalna djelatnost je djelatnost odnosno posao koji građanin/uposlenik obavlja kod poslodavca na osnovu ugovora o radu, odnosno radnog odnosa gdje sa svoj rad prima prihod koji se naziva plaćom ili dohotkom. Poslodavac je u obavezi

uprava izdaje poreznu karticu. Porezna kartica (obrazac PK-1002) je evidencija sa podacima o ukupnom faktoru ličnog odbitka poreznog obveznika - rezidenta na osnovu koje on ostvaruje svoje pravo na osnovni lični odbitak i umanjenje porezne osnovice po osnovu izdržavanja članova uže porodice i/ili po osnovu eventualne invalidnosti tih članova ili samog poreznog obveznika.

16 Jelčić B., *op. cit.* 203.

savjetnika, samostalnih računovođa, inženjera, arhitekata, prevodilaca, turističkih vodiča i druge slične djelatnosti, 2) samostalna djelatnost naučnika, književnika, izumitelja i druge slične djelatnosti, 3) samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti, 4) samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportista. (4) Drugim samostalnim djelatnostima, u smislu stava (2) tačka 4) ovog člana, smatraju se: 1) djelatnost članova predstavničkih organa vlasti, 2) djelatnost članova skupština i nadzornih odbora privrednih društava, upravnih odbora, stečajnih upravitelja i sudija porotnika koji nemaju svojstvo zaposlenika u sudu, 3) povremene samostalne djelatnosti kao što su: povremene djelatnosti naučnika, umjetnika, stručnjaka, novinara, sudskih vještaka, trgovačkih putnika, akvizitera, sportskih sudija i delegata i druge djelatnosti koje se obavljaju uz neku osnovnu samostalnu ili nesamostalnu djelatnost.

Dohotke od samostalnih djelatnosti porezni obveznici evidentiraju kroz sljedeće porezne prijave – obrasce:

Slika 2. Obrazac SPR-1053

Bosna i Hercegovina FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE Federalno ministarstvo Financijalnaja POREZNA UPRAVA		Obrazac SPR-1053 Specifikacija za utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti (Ovaj obrazac podnosi se uz obrazac GPD – 1051: Godišnja porezna prijava ili uz obrazac 1052 – Godišnja prijava dohotka od zajedničkog obavljanja samostalne djelatnosti)	
Dio 1 – Podaci o poreznom obvezniku i registrovanoj djelatnosti			
Podaci o poreznom obvezniku ili nosiocu zajedničke djelatnosti		Period	
1) JMBG □□□□□□□□□□	4) Za period od: □□□□□□	5) do: □□□□□□	
2) Prezime i ime			
3) Adresa:			
Podaci o registrovanoj djelatnosti			
6) JMBG: □□□□□□□□□□	7) Označite polje ako se radi o zajedničkoj djelatnosti ☐		
8) Naziv:			
9) Adresa:			
10) Vrsta djelatnosti (sifra, naziv):			
Dio 2 – Podaci o prihodima			
a) Red. br.	b) Opis	c) Iznos	
11	U gotovini shodno poslovnim knjigama		
12	Preko bankovnog računa shodno poslovnim knjigama		
13	U stvarima i uslugama shodno poslovnim knjigama		
14	Izuzimanja ekonomskih dobara (čl. 14. stav 4. Zakona)		
15	Izuzimanja usluga (čl. 14. stav 4. Zakona)		
16	Prihodi ukupno (zbir redova od 11. do 15.)		
Dio 3 – Podaci o rashodima			
a) Red. br.	b) Opis	c) Iznos	
17	Nabavna vrijednost robe (ili) materijala shodno poslovnim knjigama sa uračunatim PDV-om, a za obveznike koji su registrirani PDV obveznici, bez PDV		
18	Bruto plaće zaposlenika shodno poslovnim knjigama		
19	Plaćeni doprinosi prema osnovici za poslodavca i na teret poslodavca		
20	Ostali rashodi shodno poslovnim knjigama		
21	Vrijednost uložениh ekonomskih dobara i usluga		
22	Amortizacija		
23	Knjigovodstvena vrijednost rasknjiženih stalnih sredstava		
24	Rashodi ukupno (zbir redova od 17. do 23.)		

Slika 4. Obrazac ASD-1032

Bosna i Hercegovina FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE Federalno ministarstvo finansija/finansijska POREZNA UPRAVA		Obrazac ASD-1032 Akontacija poreza po odbitku na prihode od drugih samostalnih djelatnosti <small>(djelatnost zastupničkih organa vlasti i djelatnosti članova skupština i nadzornih odbora gospodarskih društava, upravnih odbora, stečajnih upravitelja i sudaca porotnika koji nemaju svojstvo uposlenika u sudu - članak 12. stavak 4. toč. 1. i 2. Zakona)</small>		Ime i prezime Ost		
Dio 1 – Podatci o isplatelju						
1) Ime i prezime	2) JMBU/JMB	3) Razdoblje mjesec/godina □□ / 20□□				
3) Adresa	4) Nadnevak isplate (Dan/mjesec/godina) □□ / □□ / 20□□					
Dio 2 – Podatci o prihodima, porezu i doprinosima						
6) JMB poreznog obveznika	7) Prezime i ime poreznog obveznika	8) Iznos doprutka	9) Zastriženo osiguranje na teret obveznika (članak 6. i 6.10)	10) Osnovica za porez (stavak 8. i 9)	11) Iznos poreza (stavak 10. i 8.1)	12) Broj osnove izračuna osiguranja na teret obveznika (Priloga norme stavak 8. i 8.10)
Ukupno za sve stranice – prijava <small>(izračun za porez i doprinosi nakon oduzeta svaki od dodatnih priloga)</small>						
Dio 3 – Izjava isplatioa						
Upoznat sam sa sankcijama propisanim Zakonom o Poreznoj upravi i izjavljujem da su podaci navedeni u ovoj prijavi, uključujući sve priloge tačni, potpuni i jasni.		Potpis poreznog obveznika		Datum		

Izvor: https://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obraci/5a767-asd-1032_hr_int2.pdf

Slika 5. Obrazac AMS-1035

Bosna i Hercegovina FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE Federalno ministarstvo finansija/finansijska POREZNA UPRAVA		Obrazac AMS - 1035 Akontacija poreza po odbitku na druge samostalne djelatnosti na prihod iz inostranstva		Ime i prezime Ost	
Dio 1 – Podaci o primaocu					
1) Ime i prezime	2) JMBU/JMB	3) Razdoblje mjesec/godina □□ / 20□□			
4) Adresa	5) Datum isplate (Dan/mjesec/godina) □□ / □□ / 20□□				
Dio 2 – Podaci o isplatiocu					
6) Ime	7) Adresa	8) Datum			
Dio 3 – Podaci o prihodima, porezu i doprinosima					
9) Iznos doprutka	10) Zastriženo osiguranje na teret obveznika (članak 6. i 6.10)	11) Osnovica za porez (članak 9. i 9.1)	12) Iznos poreza (članak 11. i 9.1.2)	13) Iznos poreznog kredita plaćen u inostranstvu	14) Razlika poreza za isplatu
Ukupno za sve stranice – prijava <small>(izračun za porez i doprinosi nakon oduzeta svaki od dodatnih priloga)</small>					
Dio 4 – Izjava					
Upoznat sam sa sankcijama propisanim Zakonom o Poreznoj upravi i izjavljujem da su podaci navedeni u ovoj prijavi, uključujući sve priloge tačni, potpuni i jasni.		Potpis poreznog obveznika		Datum	

Izvor: https://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obraci/b839c-obrazac-ams_bos_web.pdf

3. GODIŠNJA PRIJAVA POREZA NA DOHODAK, PRAVO NA LIČNI ODBITAK I UVEĆANJE LIČNOG ODBITKA

Godišnja prijava poreza na dohodak (Obrazac GPD-1051) je zbirna prijava svih prihoda ostvarenih, tokom jednog poreznog perioda, od samostalne i/ili nesamostalne djelatnosti, te ličnih odbitaka za poreznog obveznika i za izdržavane članove porodice, koji su prijavljeni u prethodno navednim obrascima, da bi se utvrdila porezna obaveza, odnosno njen iznos ili pravo na povrat¹⁷.

Bitno je razlikovati porezne obveznike koji su u obavezi shodno zakonskim i podzakonskim propisima nadležnoj Poreznoj ispostavi podnijeti Obrazac GPD-1051 od poreznih obveznika koji nemaju tu obavezu, ali imaju interes da ga podnesu i ostvare pravo povrata dijela ili cjelokupnog iznosa uplaćenog poreza na dohodak. I u prvom i u drugom slučaju rok za podnošenje ove porezne prijave je do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Slika 7. Obrazac GPD-1051

Bosna i Hercegovina FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE Federalno ministarstvo Financija/Finansija POREZNA UPRAVA		Obrazac GPD-1051 Godišnja prijava poreza na dohodak za period od [] do []	
Dio 1 – Podaci o poreznom obvezniku			
1) JMBG		4) ☐ Osnovite ovu kućnu adresu su se vaši kontakti podaci izmijenili od prošle godine.	5) Porezni period 20 [] []
2) Prezime i ime		6) Telefon	7) e-mail
3) Adresa			
Dio 2 – Prijava prihoda ostvarenih tokom poreznog perioda			
b. Vrsta prihoda		c. Iznos gubitka	d. Iznos dobiti
8	Dohodak od nesamostalne djelatnosti i/ili dohodak članova predstavničkih organa vlasti (Ungješi ukupan iznos iz kolone 11, godišnjegovinski izveštaja o ukupnim isplaćenim plaćama i drugim ličnim primanjima (obrazac GPD-1022) i priložni primjerci izjava/staja od svakog poslodavca		
9	Dohodak od samostalne djelatnosti (Ungješi ukupan iznos iz reda 28 specifikacije za utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti obrazac SPB-1053)		
10	Dohodak od poljoprivrede i sumarnstva (Ungješi ukupan iznos iz reda 28 specifikacije za utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti obrazac SPB-1053)		
11	Dohodak od iznajmljivanja imovine (čl. 20. st. 1. i 3. i stav 5. Zakona) /Ungješi ukupan iznos iz reda 18 pregleda prihoda i rashoda od iznajmljivanja nepokretne imovine - obrazac PRB-1054. U slučaju da se obveznik opredjelio za rashode u posmatranom iznosu uz godišnju prijavu priložiti ugovor o iznajmljivanju /		
12	Dohodak od vremenski ograničenog ustupanja prava (član 21. stav 2.) / Uz godišnju prijavu priložiti ugovor o vremenski ograničenom ustupanju imovinskih prava /		
13	Dohodak od drugih samostalnih djelatnosti koje nisu navedene ovdje / veze se obrascima AUG-1031 (kolona 13) i ASD-1032 (kolona 10) /		
14	Postovni gubitak iz ranijih godina		
15	Ungješi ukupan iznos kolone c. (saobraćajne redove od 9 do 14)		
16	Ungješi ukupan iznos kolone d. (saobraćajne redove od 8 do 13)		
17	Ukoliko je kolona c. veća od kolone d. oduzeti d od c i unijeti iznos gubitka		
17	Ukoliko je kolona d. veća od kolone c. oduzeti c od d i unijeti iznos dobiti		

17 Član 69 - 65. Pravilnika o primjeni poreza na dohodak Federacije BiH.

Dio 3 – Lični odbici		
a. R. broj	b. Opis odbitaka	c. Iznos
18	Lični odbitak	
19	Uvećanje ličnih odbitaka za iznos troškova koji se odnose na zdravstvene usluge i nabavku lijekova (priložiti validnu dokumentaciju)	
20	Uvećanje ličnih odbitaka za iznos kamata plaćene na stambeni kredit (priložiti validnu dokumentaciju)	
21	Ukupni odbici (sažeti redove od 18 do 20)	

Napomena: Godišnje prijavu moraju podnijeti fizička lica koja su u prethodnoj godini ostvarila dohodak koji je oporeziv prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. Fizička lica koja su ostvarila sav oporeziv dohodak na koji je porez obračunat i uplaćen po odbitku i kao takav se smatra konačno plaćenim porezom, ili koja su sav dohodak ostvarila po osnovu obavljanja nesamostalne djelatnosti samo kod jednog poslodavca. NISU DUŽNA podnijeti godišnju prijavu poreza na dohodak. Ukoliko ste imali više poslodavaca, ostvarili drugi dohodak ili imali bilo koji drugi izvor dohotka koji treba prijaviti, morate podnijeti ovu prijavu zajedno sa odgovarajućom dokumentacijom.

Obrazac GPD-1051 Godišnja prijava poreza na dohodak (Stranica 2 od 2)		
Precizno i ime	IBAN	Porezna godina
		20

Dio 4 – Obračun porezne obaveze		
a. Redni broj	b. Vrsta troška	c. Iznos
22	Ukupni gubitak za godinu (ukoliko je u dijelu 2 red 16, kolona c unesen gubitak)	
23	Ukupni dohodak za godinu (ukoliko je u dijelu 2 red 17, kolona d unesen dohodak)	
24	Ukupni odbici (u dijelu 3 red 21)	
25	Osnovica poreza na dohodak (red 23 – 22 – 24)	
26	Iznos porezne obaveze (red 25 x 0,1)	
27	Umanjenje poreza po članu 35, stav 3, i članu 47. Zakona	
28	Porez po odbitku	
29	Upłaćene akontacije poreza	
30	Plaćeni porez u inostranstvu, odnosno na drugoj teritoriji Bosne i Hercegovine	
31	Razlika poreza za doplatu (+), za povrat (-) (26 + 27 + 28 + 29 + 30)	
32	Označite odgovarajuću kućicu	
	☐ a. Iskoristite preplatu kao akontaciju poreza za sljedeću godinu ☐ b. Prijavljujem se za povrat ovog poreza Ako je označena kućica b, unijeti broj tekućeg računa	

Dio 5 – Izjava poreznog obveznika	
Upoznat/a sam sa sankcijama propisanim Zakonom o Poreznoj upravi FBiH i izjavljujem da su svi podaci navedeni u ovoj prijavi, uključujući i podatke u svim priloženim obrascima, tačni, potpuni i jasni.	
Polisno poreznog obveznika	Datum

Izvor: https://www.pufbih.ba/v1/public/upload/obraci/a9d63-94b8a-obrazac_gpd_1051_ver1__bos_web2.pdf

U dijelu 3 Obrasca GPD-1051 – Lični odbici, priznaju se porezne olakšice poreznom obvezniku i to kako slijedi:

1. Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH, članom 24, stav 1. i 2., te Pravilnikom o primjeni poreza na dohodak Federacije BiH, članovima 65–69., propisano je da se rezidentnim poreznim obveznicima ukupan iznos ostvarenog dohotka umanjuje za osnovni lični odbitak u visini od 3.600,00 KM za porezni period za koje postoji obveza plaćanja poreza. Ako je porezni period kraći od kalendarske godine, osnovni lični odbitak se srazmjerno umanjuje i računa u korist poreznog obveznika na puni mjesec. Rezidentni

porezni obveznici mogu odbiti i lični odbitak: 0,5 osnovnog ličnog odbitka za izdržavanog bračnog druga, 0,5 osnovnog ličnog odbitka za izdržavano prvo dijete, 0,7 osnovnog ličnog odbitka za izdržavano drugo dijete, 0,9 osnovnog ličnog odbitka za izdržavano treće i svako sljedeće dijete, 0,3 osnovnog ličnog odbitka za svakog drugog izdržavanog člana uže porodice, 0,3 osnovnog ličnog odbitka za utvrđenu ličnu invalidnost, kao i za utvrđenu invalidnost svakog člana uže porodice koje porezni obveznik izdržava. Izdržavanim članovima uže porodice i izdržavanom djecom smatraju se fizičke lica čiji dohodak i drugi prihodi, koji se u smislu ovoga zakona ne smatraju dohotkom, u godini za koju se utvrđuje porez na dohodak, ne prelaze iznos osnovnog ličnog odbitka. Ako više osoba izdržava istog člana ili članove uže porodice i djecu, lični odbitak za te osobe ravnomjerno se raspoređuje na sve osobe koje te članove izdržavaju, osim ako se ne dogovore drugačije. Djecom se smatraju djeca koju roditelji, staratelji, usvojitelji, počimi i pomajke izdržavaju i djeca za koju roditelj plaća alimentaciju. Drugim izdržavanim članovima uže porodice smatraju se roditelji poreznog obveznika i roditelji njegovog bračnog druga te preci i potomci u pravoj liniji, ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu s poreznim obveznikom. Rezidentni porezni obveznik može koristiti lične odbitke za period za koji postoji obveza plaćanja poreza i u kojem se lice izdržava. Period se zaokružuje u korist poreznog obveznika na pune mjesece, a neiskorišteni odbici se ne mogu prenositi u naredni porezni period. Priznavanje faktora ličnog odbitka u godišnjoj prijavi poreza na dohodak utvrđuje se na osnovu aktivne porezne kartice (Obrazac PK-1002) izdate od strane nadležne Porezne ispostave.

Primjeri iz prakse:

Slučaj 1: Porezni obveznik ima aktivnu poreznu karticu (Obrazac PK-1002), ali njom poslodavac prilikom obračuna plaće ne koristi faktor ličnog odbitka što dovodi u nepovoljan položaj poreznog obveznika u smislu da se istom odbija veći iznos poreza na dohodak nego što bi trebalo. Razlog takvog obračuna plaće se odnosi na situacije kada uposlenik nije dostavio računovodstvu poslodavca poreznu karticu sa evidentiranim faktorom ličnog odbitka.

Slučaj 2: Porezni obveznik ima zasnovan radni odnos kod više poslodavaca (najčešći primjer su prosvjetni radnici koji su angažovani u više obrazovnih ustanova zbog ispunjavanje norme fonda radnih sati), a poreznu karticu može posjedovati samo jedan od poslodavaca, tako da taj poslodavac (obrazovna ustanova) primjenjuje faktor ličnog odbitka dok

ostali poslodavci vrše obračun poreza na dohodak primijenjujući faktor ličnog odbitka 0. Ukoliko je faktor mjesečnog ličnog odbitka veći od svih isplaćenih mjesečnih plaća kod svih poslodavca porezni obveznik će imati mogućnost povrata poreza.

Za, iznad navedena, dva slučaja porezni obveznici imaju pravo da podnesu Obrazac GPD-1051 i da na taj način ostvare pravo povrata poreza na dohodak za iznos koji nije trebao biti obustavljen.

Ono što je bitno istaći jeste to da je porezna kartica pravo a ne obaveza te ukoliko porezni obveznik nema aktivnu poreznu karticu izdatu od strane nadležne porezne ispostave tim nema pravo ni na umanjenje osnovice za obračun poreza na dohodak.

- Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH i članom 70. i 71. Pravilnika o primjeni zakona o porezu na dohodak Federacije BiH lični odbitak se rezidentnim poreznim obveznicima može uvećati u poreznom periodu i za iznos troškova koji padaju na teret poreznog obveznika, a odnose se na zdravstvene usluge, nabavu lijekova registriranih u Federaciji na osnovu recepta izdatog od ovlaštene zdravstvene ustanove i nabavku ortopedskih pomagala i protetskih nadomjestaka u Federaciji što uključuje i članove uže porodice koje porezni obveznik izdržava, pod uvjetom da ti troškovi nisu podmireni iz osnovnog ili dopunskog zdravstvenog osiguranja, te ako nisu finansirani iz dobivenih donacija ili od poslodavca.*

Troškovi se priznaju za iznos stvarnih troškova plaćenih za usluge na osnovu validne dokumentacije koju je izdala ovlaštena zdravstvena ustanova (bolnice, klinike, zavodi, i dr.), a koja se odnosi na porezni period za koji se godišnja prijava podnosi. Ovo se ne odnosi na troškove za hirurške zahvate ili druge tretmane sa ciljem poboljšanja estetskog izgleda, nabavku kozmetičkih sredstava koja nisu medicinski indicirana, odnosno primijenjena u svrhu prevencije ili liječenja bolesti, za troškove nabavke sanitetskog i potrošnog materijala, dijagnostičkih sredstava i lijekova i sredstava koja se mogu kupiti bez lješkarskog recepta.

Za priznavanje uvećanja ličnog odbitka po osnovu troškova zdravstvenih usluga, nabavke lijekova, ortopedskih pomagala i protetičkih nadomjestaka, potrebno je priložiti originalne račune o obavljenoj usluzi i potvrdu o njihovom plaćanju, što podrazumijeva:

- a) originalnu dokumentaciju ovlaštenih javnih i privatnih zdravstvenih ustanova (bolnice, klinike, zavodi i dr.) koja glasi na ime poreznog obveznika ili izdržavanog člana njegove porodice koji se liječio,
 - b) potvrdu o participaciji,
 - c) potvrdu o plaćanju troškova,
 - d) kopiju recepta za lijekove registrovane na području Federacije, i račun apoteke kao dokaz da je lijek plaćen,
 - e) kod nabavke ortopedskih pomagala dokaz o stepenu invalidnosti, što uključuje i članove uže porodice koje porezni obveznik izdržava),
 - f) izjavu da za navedene svrhe nije primljena donacija odnosno da troškovi liječenja i/ili nabavke ortopedskih pomagala nisu nadoknađeni iz sredstava donatora.
3. Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH, član 24. i članom 72. Pravilnika o primjeni zakona o porezu na dohodak Federacije BiH propisano je da se rezidentnim poreznim obveznicima lični odbitak može uvećati i za iznos plaćene kamate na stambeni kredit ako:
- a) posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju kojom može dokazati da tim kreditom kupuje ili gradi stambenu jedinicu koja odgovara njegovim potrebama; koja (stambena jedinica) je u njegovom vlasništvu ili vlasništvu njegovog bračnog druga sa kojim je u bračnoj zajednici ili u zajedničkom vlasništvu bračnih drugova,
 - b) prvi put rješava svoje stambeni pitanje odnosno stambeno zbrinjavanje svoje porodice, te ako ni on ni njegov bračni drug nemaju u vlasništvu stambenu jedinicu.

Lični odbitak po ovom osnovu može se uvećati za iznos kamate plaćene u poreznom periodu za koje se utvrđuje porez na dohodak. Uz Godišnju prijavu poreza na dohodak (Obrazac GPD-1051), porezni obveznik u obavezi je priložiti sljedeću dokumentaciju:

- a) fotokopiju ugovora o stambenom kreditu (u obzir dolaze ugovori o stambenom kreditu sklopljeni prije i poslije 01.01.2009. godine),
- b) ovjerenu potvrdu ili listing banke kao dokaz o plaćenim kamatama za porezni period za koji se podnosi porezna prijava,
- c) dokaz da obveznik i njegov bračni drug ne posjeduju nepokretnu imovinu za stanovanje - uvjerenje od nadležnog suda i/ili općine,

- d) *dokaz da su sredstvima odobrenog stambenog kredita riješili ili počeli rješavati stambeno pitanje (kupili odgovarajuću stambenu jedinicu odnosno sklopili ugovor o kupovini ili gradnji odgovarajuće stambene jedinice, kreditom kupili plac i materijal za gradnju stambene jedinice i sl.). U smislu odredbi Zakona, odgovarajućom stambenom jedinicom smatra se stambeni prostor veličine do 120 m².*

Neiskorišteni iznos ličnog odbitka (iznos koji prelazi iznos utvrđenog dohotka) ne može se prenositi niti nadoknađivati u narednom poreznom periodu niti ustupati drugim poreznim obveznicima.

3.1. Isplate iz vanbudžetskih fondova

Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH je propisano da se porez na dohodak ne plaća između ostalog na:

1. *prihode na osnovu naknada za vrijeme nezaposlenosti i spriječenosti za rad koji su isplaćeni na teret vanbudžetskog fonda.*

Primjer iz prakse: U slučaju kada poslodavac refundira sredstva od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja na ime bolovanja uposlenika, a kojem je prilikom obračuna i isplate plaće obustavljen porez na dohodak za period trajanja bolovanja, uposlenik ima pravo na povrat poreza podnošenjem Obrasca GPD-1051.

2. *2) prihode invalidnih lica koja su zaposlena u privrednom društvu, ustanovi ili radionici za radno i profesionalno osposobljavanje i rehabilitaciju invalida.*

Primjer iz prakse: U slučaju kad privredna društva obustavljaju uposleniku – invalidnom licu porez na dohodak prilikom obračuna i isplate plaće što ga dovodi u nepovoljan položaj iz razloga što je zakonom, a kako je iznad navedeno oslobođen od plaćanja poreza to isti ima pravo na povrat poreza podnošenjem Obrasca GPD-1051.

4. POSTUPAK DONOŠENJA RJEŠENJA O POVRATU UPLAĆENOG POREZA NA DOHODAK

Nakon što je porezni obveznik u zakonom propisanom roku, nadležnoj poreznoj ispostavi prema mjestu prebivališta, dostavio popunjen Obrazac GPD-1051 sa pratećom dokumentacijom, ispostava provodi porezno-upravni postupak ispitivanja i utvrđivanja tačnog činjeničnog stanja radi izvođenja svih relevantnih dokaza o ispunjavanju uslova za povrat poreza te ukoliko su ispunjeni svi uslovi pristupa se donošenju rješenja o utvrđivanju više uplaćenog poreza na dohodak koje nadležna porezna ispostava dostavlja poreznom obvezniku i mjerodavnom kantonalnom ministarstvu finansija na daljnje nadležno postupanje. Isplata poreza vrši se poreznom obvezniku nakon što i mjerodavno ministarstvo donese rješenje, a na osnovu rješenja porezne ispostave koja je utvrdila pravo na povrat poreza.

Statistički i grafički prikazi izvršenog povrata poreza na dohodak na teritoriji Federacije BiH

Tabela 1. Pregled broja donesenih rješenja o ostvarivanju prava na povrat poreza na dohodak i ukupno vraćenog iznosa po godinama za period 2017.-2023. godina

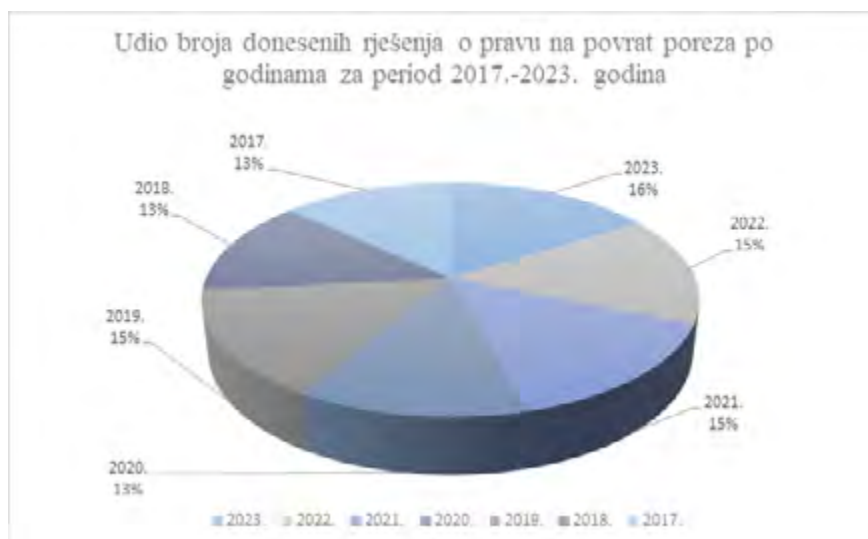
Godina	Broj donesenih rješenja o pravu na povrat	Iznos odobrenog povrata po rješenjima o ostvarenom pravu na povrat (KM)
2017.	15.623	2.963.703,00
2018.	15.791	3.320.097,00
2019.	17.566	3.413.349,00
2020.	15.002	3.210.188,00
2021.	17.189	3.558.609,00
2022.	17.910	3.961.336,00
2023.	18.839	4.290.555,00
UKUPNO	117.920	24.717.837,00

Izvor: Godišnji izvještaji o radu Porezne uprave Federacije BiH po godinama za period 2017.-2023. godina

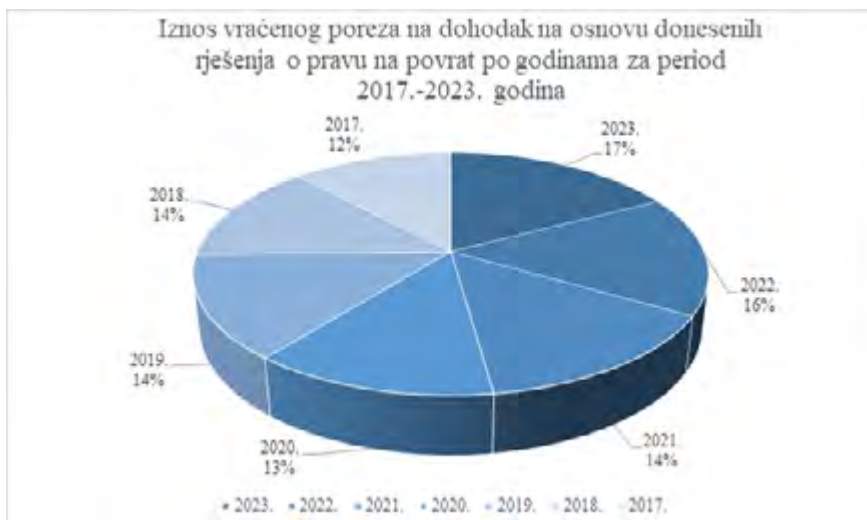
Analiziranjem podataka iz Godišnjih izvještaja o radu Porezne uprave FBiH u posmatranom periodu od 2017.-2023. godine, sačinjen je tabelarni pregled sa podacima koji jasno i nedvosmisleno navode na zaključak da se broj rješenja o utvrđenom pravu na povrat poreza na dohodak, kao i novčani iznosi odobrenog povrata sredstava kroz godine povećavao, odnosno ima tendenciju rasta što ukazuje da se informiranost i svijest poreznih obveznika – građana o ostvarivanju prava na povrat povećava. Jedina iznimka je 2020. godina, smanjen broj zahtjeva za povrat se može pripisati globalnoj svjetskoj krizi koja je uzrokovana pandemijom COVID-19 i prouzročila zastoj u obavljanju niza djelatnosti, prekide u saobraćaju i kretanju, veliki broja otkaza ugovora o radu i smanjenog broja radnika, te imajući u vidu da dohotci nisu ostvareni, ni porez na dohodak nije uplaćen, a porezni obveznici, samim tim, nisu ni mogli ostvariti pravo na povrat poreza.

Slike ispod kao ilustracije podataka prethodno iskazanih u tabeli procentualno prikazuju udjele donesenih rješenja o pravu na povrat poreza i udjele izvršenih novčanih iznosa (povrata) po godinama u posmatranim izvještajnim periodima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine.

Slika 8. Udio broja donesenih rješenja o pravu na povrat po godinama za period 2017.-2023. godina

Slika 9. Iznos vraćenog poreza na dohodak na osnovu donesenih rješenja o pravu na povrat po godina za period 2017.-2023. godina

5. KOMPARACIJA PRAVA NA POVRAT POREZA NA DOHODAK U FBIH, SRBIJI I HRVATSKOJ

Analizom poreznih zakona Republike Hrvatske¹⁸ utvrđeno je da prema važećim propisima o porezu na dohodak *ne postoje* porezne olakšice na temelju kojih se uvećava lični odbitak po osnovu plaćenih kamata na stambeni kredit, troškova liječenja i kupovine lijekova kao i po osnovu bolovanja preko određenog broja dana, a koja se refundiraju od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Prema važećim odredbama propisa svaki porezni obveznik ima pravo na godišnji osnovni lični odbitak koji može uvećati za lične odbitke za izdržavane članove, djecu te svoju ili njihovu invalidnost te može uvećati lični odbitak za iznose plaćene za doprinose za obvezno zdravstveno osiguranje ako isti nisu drugačije osigurani (osobe koje su same obveznici plaćanja doprinosa za lično osiguranje prema rješenju Porezne uprave) i to do visine propisanog obaveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje, te za date

18 Zakon o porezu na dohodak Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23 i 152/24.

poklone u zemlji u naturi i u novcu do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Pregledom i analizom komparativnog zakonodavstva, tj. poreznih zakona Republike Srbije također je utvrđeno da prema trenutnim propisima koji važe u ovoj zemlji ne postoje porezne olakšice kakve je zakonodavac predvidio u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koje se odnose na povrat poreza po osnovu plaćenih kamata na stambeni kredit, povrat poreza po osnovu troškova liječenja i kupovine lijekova, kao i po osnovu isplata iz vanbudžetskih fondova. Zakonodavstvo ove zemlje predviđa samo porezne olakšice, a shodno članu 88. Zakona o porezu na dohodak građana Srbije¹⁹ i to:

1. *za poreskog obveznika - 40% od prosječne godišnje zarade po zaposlenom isplaćene u Republici u godini za koju se utvrđuje porez, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike;*
2. *za izdržavanog člana porodice - 15% od prosečne godišnje zarade po zaposlenom isplaćene u Republici u godini za koju se utvrđuje porez, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, po*

19 Zakon o porezu na dohodak Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23 i 152/24.

Zakon o porezu na dohodak građana Republike Srbije, Službeni glasnik RS, br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - odluka US, 7/2012 - usklađeni din. izn., 93/2012, 114/2012 - odluka US, 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 48/2013 - ispr., 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 113/2017, 7/2018 - usklađeni din. izn., 95/2018, 4/2019 - usklađeni din. izn., 86/2019, 5/2020 - usklađeni din. izn., 153/2020, 156/2020 - usklađeni din. izn., 6/2021 - usklađeni din. izn., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - usklađeni din. izn., 10/2022 - usklađeni din. izn., 138/2022, 144/2022 - usklađeni din. izn., 6/2023 - usklađeni din. izn., 92/2023, 116/2023 - usklađeni din. izn. i 6/2024 - usklađeni din. izn., 94/24, 101/2024 - usklađeni din. izn., 8/2025 - usklađeni din. izn., 19/2025, 109/2025 i 115/2025 - usklađeni dinarski iznosi.

članu. Ukupan iznos ličnih odbitaka iz stava 1. ovog člana ne može biti veći od 50% dohotka za oporezivanje. Ako su dva ili više članova porodice obveznici godišnjeg poreza na dohodak građana, odbitak za izdržavane članove porodice može ostvariti samo jedan obveznik.

6. ZAKLJUČAK

Povrat poreza na dohodak jedan je od vidova poreznih rashoda ili poreznih izdataka, odnosno mehanizam fiskalne politike kojim se Federacija BiH odriče dijela uplaćenog poreza na dohodak i isti vraća poreznim obveznicima kako bi ostvarila prvenstveno socijalne ciljeve oporezivanja i zaštitila ili poboljšala životni standard građana - obveznika poreza na dohodak. U prilog tome svjedoči podatak da je na ime povrata poreza na dohodak po izvještajnom Obrascu GPD-1051 u posmatranom periodu 2017.-2023. godine doneseno 117.920 rješenja o odobravanju povrata od strane poreznih ispostava u Federaciji BiH u ukupnom iznosu od 24.717.837,00 KM. Kako je navedeno u ovom tekstu zemlje u regionu kao što su Republika Hrvatska i Republika Srbija nemaju ovakvu vrstu mehanizma koji se odnosi na prethodno navedene vidove povrata poreza, a koji su omogućeni rezidentnim poreznim obveznicima u Federaciji BiH. S tim u vezi, može se zaključiti su mehanizmi i modaliteti oporezivanja dohodaka pojedinaca takvi da se porezni obveznici na području Federacije BiH postavljaju u povoljniji socio-ekonomski položaj naspram porezne vlasti u odnosu na položaj poreznih obveznika poreza na dohodak u regionu.

LITERATURA:

1. Arsić M., Randelović S., (2017.), Ekonomija oporezivnja teorija i politika, CID Ekonomski fakultet, Beograd.
2. Jelčić B., (1998.), Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb.
3. Dautbašić I., (2004.), Finansije i finansijsko pravo, 7. prošireno i izmijenjeno izdanje, Magistrat - Editio Iuristica, Sarajevo.
4. Porezna uprava Federacije BiH, (2018.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2017. godinu, Sarajevo.

5. Porezna uprava Federacije BiH, (2019.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2018. godinu, Sarajevo.
6. Porezna uprava Federacije BiH, (2020.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2019. godinu, Sarajevo.
7. Porezna uprava Federacije BiH, (2021.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2020. godinu, Sarajevo.
8. Porezna uprava Federacije BiH, (2022.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2021. godinu, Sarajevo.
9. Porezna uprava Federacije BiH, (2023.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2022. godinu, Sarajevo.
10. Porezna uprava Federacije BiH, (2024.), Godišnji izvještaj o radu Porezne uprave Federacije BiH za 2023. godinu, Sarajevo.
11. Jurković P., (2002.), Javne financije, Masmmedia, Zagreb.
12. Lymer, A., Hasseldine, J., (2002.), Introduction to Taxation in an International Context, in The International Tax System, Kluwer Academic Publishers.
13. Popović D., (1999.), Poreski sistem, Dosije, Beograd.
14. Popović D., (2008.), Poresko pravo, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i Javno preduzeće Službeni glasnik, Beograd.
15. Zakon o porezu na dohodak Federacije BiH, Službene novine Federacije BiH, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13.
16. Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dohodak Federacije BiH, Službene novine Federacije BiH, br. 48/21, 77/21, 20/22, 57/22, 05/23, 85/23 i 97/23, 36/24, 57/24, 101/24, 11/25, 22/25, 33/25, 43/25 i 60/25.
17. Zakon o porezu na dohodak Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23 i 152/24.

18. Zakon o porezu na dohodak građana Republike Srbije, Službeni glasnik RS, br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - odluka US, 7/2012 - usklađeni din. izn., 93/2012, 114/2012 - odluka US, 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 48/2013 - ispr., 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 113/2017, 7/2018 - usklađeni din. izn., 95/2018, 4/2019 - usklađeni din. izn., 86/2019, 5/2020 - usklađeni din. izn., 153/2020, 156/2020 - usklađeni din. izn., 6/2021 - usklađeni din. izn., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - usklađeni din. izn., 10/2022 - usklađeni din. izn., 138/2022, 144/2022 - usklađeni din. izn., 6/2023 - usklađeni din. izn., 92/2023, 116/2023 - usklađeni din. izn. i 6/2024 - usklađeni din. izn., 94/24, 101/2024 - usklađeni din. izn., 8/2025 - usklađeni din. izn., 19/2025, 109/2025 i 115/2025 - usklađeni dinarski iznosi.

TAX RETURN RIGHT WITH VIEW ON MECHANISMS AND MODALITIES OF PERSONAL INCOME TAX REFUND IN THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Anel Klančević, LL.M.

Adriatic osiguranje d.d. Sarajevo
e-mail: klancevicanel@gmail.com

Edina Sudžuka, Associate Professor

University of Sarajevo, Faculty of Law
e-mail: e.sudzuka@pfsa.unsa.ba

ABSTRACT

Personal Income tax is a subjective tax, suitable for achieving social goals of taxation, a higher degree of fairness in the distribution of the tax burden and reducing the regressiveness of the tax system. The Income Tax Law of the Federation of BiH („Official Gazette of the Federation of BiH”, number: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13) and the Rulebook on the Implementation of the Income Tax Law of the Federation of BiH („Official Gazette of the Federation of BiH”, number: 48/21, 77/21, 20/22, 57/22, 05/23, 85/23 i 97/23, 36/24, 57/24, 101/24, 11/25, 22/25, 33/25, 43/25 i 60/25), gave the right to refund the paid income tax in the current year for the previous year to resident taxpayers who met the requirements prescribed by the laws and bylaws. The taxpayer right to refund is achieved by submitting report the Annual Income Tax Return Form (GPD-1051) to the competent tax office branch according to the place of residence, by March 31 of the current year for the previous year, with supporting documents.

The refund of income tax will be explained from the legislative framework, the conditions for refund, through the submission of the annual return, to the procedure by tax administration. In order to eliminate the most common dilemmas of taxpayers about the cases and conditions under which they can effectuate their right, the procedure from submitting Form GPD-1051 until the moment of payment of the overpaid income tax by the competent cantonal ministry of finance, as the beneficiary of the personal income tax revenues, is described.

Anel Klančević, Edina Sudžuka

Analysis of Annual reports of Tax Administration of FBiH for the period 2017-2023. data on realized income tax refunds and refunded amounts in the Federation of BiH were processed.

Key words: *Tax Law, Tax Administration, Tax Refund, Personal Income Tax, Tax Benefits, Personal Deduction, Form GPD-1051*